

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 516/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Petrom Harakálym, advokátom, Mlynská 28, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 11C/189/2016 z 8. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením všeobecného súdu v civilnom spore o sťažnosti proti uzneseniu o výške náhrady trov konania. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Okresný súd rozsudkom z 1. októbra 2024 priznal sťažovateľovi ako žalobcovi právo na náhradu trov konania proti žalovanému v plnom rozsahu. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 21. januára 2025 uložil žalovanému povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania 3 943,68 eur za úkony právnej služby. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť s tým, že súd mu priznal náhradu trov konania v nesprávnej výške, pretože do náhrady nezahrnul aj cestovné výdavky a náhradu za stratu času na štyroch uskutočnených pojednávaniach a na porade 22. júla 2022. Ďalej vytykal okresnému súdu nekorektný prístup pri rozhodovaní o výške trov konania, pretože mu súd neposkytol ani minimálny časový priestor na vyčíslenie trov konania, keď právoplatnosť rozsudku vo veci samej bola vyznačená 21. januára 2025 a v ten istý deň došlo aj k vydaniu uznesenia o výške trov konania. Ako prílohu k sťažnosti priložil sťažovateľ vyčíslenie

trov celého konania a neskôr doplnil aj zápisnicu z porady právneho zástupcu a sťažovateľa z 22. júla 2022.

3. Namietaným uznesením okresného súdu bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá. Okresný súd to odôvodnil tým, že sťažovateľovi možno priznať náhradu iba tých trov konania a v takej výške, ako mu boli priznané uznesením vyššieho súdneho úradníka, pretože tieto boli z obsahu spisu preukázané a vypočítané relevantným spôsobom. V odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že právna úprava rozhodovania o náhrade trov konania obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku (ďalej aj „CSP“) nezakotvuje na rozdiel od skôr účinného Občianskeho súdneho poriadku žiadnu zákonnú povinnosť vyčísliť trovy konania, ktoré si uplatňuje strana sporu; rovnako však zákon neupravuje ani povinnosť súdu vyzývať stranu na vyčíslenie trov, resp. na preukázanie jednotlivých výdavkov a ich výšky. Pokiaľ účastník konania s priznaným nárokom na náhradu trov nepredloží vyčíslenie uplatnených trov, súd pri rozhodovaní o výške tejto náhrady koná *ex officio*; je teda v záujme úspešnej strany, aby si vyčísliła svoje výdavky a tie náležitým spôsobom aj preukázala súdu ešte pred vydaním uznesenia vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania. Pokiaľ tak neurobí, súd môže pri rozhodovaní o výške trov vychádzať výlučne z obsahu súdneho spisu, pričom možno priznať iba výdavky, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré možno priznať bez akejkoľvek procesnej aktivity účastníkov.

4. Sťažovateľom namietané cestovné náhrady spolu s náhradou za stratu času za cesty na pojednávania a vykonanú poradu predstavujú takú kategóriu trov konania, ktorej konkrétnu výšku súd nemá možnosť určiť bez adekvátnej aktivity strany sporu, ktorej tieto výdavky vznikli. Keďže sťažovateľ nepredložil súdu žiadne vyčíslenie trov konania, vyšší súdny úradník rozhodol o priznaní náhrady tých trov, ktoré objektívne vyplývali z obsahu súdneho spisu. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o porušení princípu právnej istoty s poukazom na ustanovenie § 262 ods. 2 CSP uviedol, že týmto ustanovením stanovil zákonodarca maximálnu lehotu na vydanie rozhodnutia o výške trov konania, čo však neznamená, že o trovách konania nemožno rozhodnúť hneď aj v deň právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol nárok na náhradu trov konania priznaný. Sťažovateľ bol v konaní zastúpený právnym zástupcom, ktorý má jednak poznať právnu úpravu a zároveň od vyhlásenia rozsudku vo veci samej (1. októbra 2024) do rozhodnutia o výške trov konania zo strany vyššieho súdneho úradníka (21. januára 2025) mal dostatočný časový priestor na vyčíslenie trov konania, v rámci ktorého si mohol uplatniť aj dané náhrady. Požadované cestovné výdavky a náhrada za stratu času boli sťažovateľovi a aj jeho právnemu zástupcovi známe už v čase uskutočnenia pojednávania a porady, preto ich súd nemohol priznať ani v rámci konania o sťažnosti, pretože žiadna objektívna prekážka nebránila v uplatnení týchto náhrad riadne a včas.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ zotrváva na názore o nekorektnosti postupu okresného súdu, pretože o výške náhrady trov konania rozhodol v deň vyznačenia právoplatnosti rozsudku vo veci (21. januára 2025). V tento deň okresný súd zaslal právnemu zástupcovi sťažovateľa doložku právoplatnosti rozsudku, ktorým mu bola priznaná náhrada trov konania. Sťažovateľ sa tak mohol dozvedieť o právoplatnosti rozsudku, ktorým mu bola priznaná náhrada trov konania v rovnaký deň, ako okresný súd vydal uznesenie o výške náhrady trov konania. Sťažovateľovi tým nebol poskytnutý žiaden časový

priestor, aby výšku náhrady trov konania riadne vyčíslil. Z toho sťažovateľ odvodzuje požiadavku, že okresný súd v takom prípade mal akceptovať jeho vyčíslenie trov konania pri podaní sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a pri rozhodovaní o sťažnosti ich mal zohľadniť. Sťažovateľ poukazuje na § 245 CSP, ktorý umožňuje aj v rámci sťažnosti doplniť skutkové tvrdenia a dôkazy, ktoré neboli predtým predložené. Vzhľadom na absenciu možnosti vyčísliť výšku náhrady trov konania medzi nadobudnutím vedomosti o právoplatnosti rozhodnutia o priznaní náhrady trov konania a medzi vydaním samotného rozhodnutia o výške náhrady trov konania mal okresný súd vyčíslenie výšky trov konania sťažovateľa akceptovať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Rozhodovacia činnosť ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiam civilných súdov o náhrade trov konania vychádza z toho, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňovateľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00). Na tento výklad nadväzuje rozhodovacia činnosť ústavného súdu, ktorá zdôrazňuje jeho zdržanlivosť k výkladu zákonného práva o náhrade trov konania, keďže problematika trov konania má akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania treba uchýľovať iba výnimočne pri zistení extrémnemu zásahu do základného práva (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

7. Sťažovateľ namieta, že mu postupom okresného súdu nebol poskytnutý časový priestor na riadne vyčíslenie trov konania, pretože o výške náhrady trov konania bolo rozhodnuté v deň vyznačenia právoplatnosti rozsudku, ktorým mu bol priznaný nárok na náhradu trov konania. Okresný súd priznal sťažovateľovi iba náhradu trov konania, ktoré vyplývali z obsahu súdneho spisu bez priznania tých cestovných výdavkov a náhrad, ktoré súdu v čase rozhodovania o výške trov konania neboli známe, pretože mu sťažovateľom neboli preukázané a ani predložené.

8. Právny názor okresného súdu je výkladom § 251 CSP, podľa ktorého trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva, § 262 ods. 2 CSP, podľa ktorého o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Na tieto ustanovenia o náhrade trov konania nadväzujú všeobecné ustanovenia o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Konkrétne § 245 CSP, podľa ktorého v sťažnosti možno uvádzať nové skutočnosti a dôkazy, ak je to so zreteľom na povahu a okolnosti sporu možné a účelné, a § 250 CSP, podľa ktorého ak nie je sťažnosť dôvodná, súd sťažnosť zamietne, a ak je sťažnosť dôvodná, súd napadnuté uznesenie zruší alebo zmení.

9. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že okresný súd dospel k záveru, že ak oprávnený nepredložil súdu žiadne vyúčtovanie trov konania, pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania sa vychádza z obsahu spisu, teda súd prizná náhradu len tých trov konania, ktoré zo spisu vyplývajú. Zároveň vychádzal z názoru, že o výške náhrady trov konania možno rozhodnúť bez toho, aby bolo potrebné vyčakať do uplynutia lehoty podľa § 262 ods. 2 CSP

alebo aby si úspešná strana vyčíslila trovy konania. Náhradu cestovných výdavkov a za stratu času uplatnené v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresný súd nepriznal sťažovateľovi z dôvodu absencie závažnej prekážky, ktorá by objektívne bránila uplatniť ich riadne a včas. Na strane druhej je sťažovateľ toho názoru, že mu okresný súd bol povinný poskytnúť časový priestor po tom, keď nadobudol vedomosť o právoplatnosti rozsudku, aby výšku náhradu trov konania riadne vyčíslil. Pokiaľ tak neurobil, úspešná strana môže v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka svoje trovy dodatočne vyčísliť s tým, že v konečnom rozhodnutí má okresný súd tieto nové skutočnosti zohľadniť.

10. Postup zvolený okresným súdom neodporuje žiadnemu ustanoveniu Civilného sporového poriadku a ním vytvorené riešenie otázky výšky trov konania nie je v rozpore s princípom spravodlivosti a ani s princípmi, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok, pričom výsledok vedie k rozumnému usporiadaniu procesných vzťahov. Riešenie prijaté okresným súdom je v súlade s dispozičným princípom tak, ako je vyjadrený v čl. 7 ods. 1 CSP, podľa ktorého súdne konanie sa zásadne začína na návrh strany sporu, pričom predmet konania určujú strany sporu postupom ustanoveným zákonom. Predmet rozhodovania o výške náhrady trov konania vyplynul z pasivity sťažovateľa potom, ako musel vedieť, že je v spore úspešný a bol mu priznaný nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľovi v tomto štádiu konania nič nebránilo v tom, aby predmet rozhodovania vyjadril riadnym vyčíslením nároku na náhradu trov konania, pričom takýto úkon možno vyvodiť aj zo zásady povinnosti označenia tvrdení a predloženia dôkazov v súlade s princípom hospodárnosti konania podľa čl. 8 CSP. Právny názor okresného súdu nie je výsledkom arbitrárnej úvahy.

11. Rozhodnutie okresného súdu o výške náhrady trov konania zodpovedá nedôvodnej nečinnosti právneho zástupcu sťažovateľa, ktorý potom, ako bol prítomný (prostredníctvom substitučného zástupcu, pozn.) pri vyhlásení rozsudku vo veci samej 1. októbra 2024, zostal nečinný a nevyčíslil výšku náhrady trov konania. Vyšší súdny úradník rozhodol o výške náhrady trov konania uznesením z 21. januára 2025, preto je celkom logické vyjadrenie okresného súdu, že právny zástupca mal dostatok času na vyčíslenie trov konania. Advokát sťažovateľa ako kvalifikovaný právny zástupca sa dovoľáva akceptácie vyčíslenia trov pri podaní sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, a to len kvôli tomu, že na úspech v spore nebol schopný zareagovať riadnym a včasným vyčíslením trov právneho zastúpenia. Preto nie je svojvoľný záver okresného súdu, že v danom prípade nešlo o nové skutočnosti a dôkazy podľa § 245 CSP, ktoré by bolo možné zohľadniť a priznať v sťažnostnom konaní. Rovnako zo znenia § 262 ods. 2 CSP nevyplýva to, že by o výške náhrady trov konania nebolo možné rozhodnúť v deň právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol nárok na náhradu trov konania priznaný. Navyše, v prejedávanom prípade išlo o deň vyznačenia právoplatnosti rozsudku, keď sťažovateľ nadobudol vedomosť o právoplatnosti rozsudku vo veci samej, avšak o priznaní nároku na náhradu trov konania mal jeho právny zástupca nepochybne vedomosť už od vyhlásenia rozsudku.

12. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd konal v medziach svojej právomoci, jeho úvahy nie sú nelogické a ani nie sú prejavom právneho omylu, a preto ich považuje za ústavne akceptovateľné.

13. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybniť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Tak je to aj v tomto prípade, preto bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu